Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
της 20ής Μαΐου 2021 [1]

Υπόθεση C-724/19

Spetsializirana prokuratura
κατά
HP

[αίτηση του Spetsializiran nakazatelen sad
(ειδικού ποινικού δικαστηρίου, Βουλγαρία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας – Οδηγία 2014/41/ΕΚ – Άρθρο 2, στοιχείο γ΄ – Αρχή εκδόσεως – Άρθρο 6, παράγραφος 2 – Προϋποθέσεις εκδόσεως – Εισαγγελέας με αρμοδιότητες δικαστικής αρχής εκδόσεως – Έκδοση αποκλειστικά από δικαστή στο πλαίσιο παρόμοιας εγχώριας διαδικασίας»

1. Είναι η εισαγγελική αρχή κράτους μέλους αρμόδια για την έκδοση ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (στο εξής: ΕΕΕ) με την οποία ζητεί δεδομένα κινήσεως και θέσεως ηλεκτρονικών επικοινωνιών όταν, δυνάμει του εθνικού δικαίου του κράτους εκδόσεως, έγκριση για τη λήψη των οικείων αποδεικτικών στοιχείων μπορεί να παρασχεθεί μόνον από δικαστή ή δικαστήριο;

2. Αυτό είναι, κατ' ουσίαν, το ζήτημα που εγείρει η υπό κρίση αίτηση προδικαστικής αποφάσεως. Αποφαινόμενο επί του εν λόγω ζητήματος, το Δικαστήριο έχει την ευκαιρία να εμπλουτίσει τη νομολογία του σχετικά με την έννοια της «αρχής εκδόσεως» μιας ΕΕΕ, κατά την έννοια της οδηγίας 2014/41/ΕΚ [2], όσον αφορά την εισαγγελική αρχή.

I. Το νομικό πλαίσιο

A. Το δίκαιο της Ένωσης. Η οδηγία 2014/41.

3. Κατά την αιτιολογική σκέψη 30, «[ο]ι βάσει της παρούσας οδηγίας δυνατότητες συνεργασίας στην παρακολούθηση των τηλεπικοινωνιών δεν θα πρέπει να περιορίζονται στο περιεχόμενο τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, αλλά να καλύπτουν και δεδομένα κίνησης και θέσης ως προς αυτές

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ισπανική.

[2] Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (ΕΕ 2014, L 130, σ. 1).

τις τηλεπικοινωνίες επιτρέποντας στις αρμόδιες αρχές να εκδίδουν ΕΕΕ προς το σκοπό της απόκτησης λιγότερο αδιάκριτων δεδομένων για τις τηλεπικοινωνίες. Μια ΕΕΕ που εκδίδεται για την απόκτηση ιστορικών δεδομένων κίνησης και θέσης που αφορούν τηλεπικοινωνίες θα πρέπει να χρησιμοποιείται σύμφωνα με το γενικό καθεστώς που αφορά την εκτέλεση της ΕΕΕ και μπορεί να θεωρείται, ανάλογα με τη νομοθεσία του κράτους εκτέλεσης, ως παρεμβατικό ερευνητικό μέτρο».

4. Στην αιτιολογική σκέψη 32 διαλαμβάνεται ότι «[η] αρχή έκδοσης θα πρέπει να παρέχει στην αρχή εκτέλεσης επαρκείς πληροφορίες στο πλαίσιο ΕΕΕ που περιέχει αίτηση για παρακολούθηση τηλεπικοινωνιών, όπως λεπτομέρειες για τη διερευνούμενη αξιόποινη συμπεριφορά, για να μπορέσει η αρχή έκδοσης να αξιολογήσει αν το ερευνητικό μέτρο θα μπορούσε να επιτραπεί σε παρόμοια εγχώρια υπόθεση».

5. Το άρθρο 1 («Η ευρωπαϊκή εντολή έρευνας και η υποχρέωση εκτέλεσής της») προβλέπει τα εξής:

«1. Η Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας (ΕΕΕ) είναι δικαστική απόφαση την οποία εκδίδει ή επικυρώνει δικαστική αρχή κράτους μέλους (“κράτος έκδοσης”) με σκοπό την εκτέλεση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων ερευνητικών μέτρων σε άλλο κράτος μέλος (“κράτος εκτέλεσης”) για τη λήψη αποδεικτικών στοιχείων βάσει της παρούσας οδηγίας.

Η ΕΕΕ μπορεί επίσης να εκδίδεται για τη λήψη αποδεικτικών στοιχείων ευρισκομένων ήδη στην κατοχή των αρμόδιων αρχών του κράτους εκτέλεσης.

2. Τα κράτη μέλη εκτελούν όλες τις ΕΕΕ με βάση την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης και τηρουμένης της παρούσας οδηγίας.

3. Την έκδοση ΕΕΕ μπορεί να ζητήσει ύποπτος ή κατηγορούμενος (ή δικηγόρος εξ ονόματός του) στο πλαίσιο των δικαιωμάτων υπεράσπισης που προβλέπει το εθνικό δίκαιο και ποινική δικονομία.

4. Η παρούσα οδηγία δεν μεταβάλλει την υποχρέωση σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και νομικών αρχών, όπως κατοχυρώνονται στο άρθρο 6 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων υπεράσπισης των προσώπων τα οποία υπόκεινται σε ποινικές διαδικασίες, και δεν θίγει τις τυχόν υποχρεώσεις που βαρύνουν τις δικαστικές αρχές ως προς το θέμα αυτό.»

6. Το άρθρο 2 («Ορισμοί») ορίζει τα εξής:

«Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

[…]

γ) “αρχή έκδοσης”:

i) δικαστής, δικαστήριο, ανακριτής ή εισαγγελέας με αρμοδιότητα στη συγκεκριμένη υπόθεση, ή

ii) κάθε άλλη αρμόδια αρχή ορισθείσα από το κράτος έκδοσης η οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση ενεργεί ως ανακριτική αρχή σε ποινικές διαδικασίες, αρμοδία να διατάσσει τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Επιπλέον, προτού διαβιβαστεί στην αρχή εκτέλεσης, η ΕΕΕ επικυρώνεται, αφού εξεταστεί αν τηρεί τις προϋποθέσεις της παρούσας οδηγίας για την έκδοση ΕΕΕ, ιδίως αυτές του άρθρου 6 παράγραφος 1 αυτής, από δικαστή, δικαστήριο, ανακριτή ή εισαγγελέα στο κράτος έκδοσης. Αν η ΕΕΕ έχει επικυρωθεί από δικαστική αρχή, η αρχή αυτή μπορεί επίσης να θεωρηθεί αρχή έκδοσης για τους σκοπούς της διαβίβασης της ΕΕΕ·

[…]».

7. Το άρθρο 6 («Προϋποθέσεις έκδοσης και διαβίβασης ΕΕΕ») διαλαμβάνει τα εξής:

«1. Μια ΕΕΕ μπορεί να εκδίδεται μόνον όταν η αρχή έκδοσης κρίνει ότι πληρούνται οι εξής προϋποθέσεις:

α) η έκδοση της ΕΕΕ είναι απαραίτητη και αναλογική για τους σκοπούς της διαδικασίας του άρθρου 4, λαμβανομένων υπόψη των δικαιωμάτων του υπόπτου ή κατηγορουμένου· και

β) το ή τα ερευνητικά μέτρα που προβλέπονται στην ΕΕΕ θα μπορούσαν να είχαν διαταχθεί υπό τις ίδιες προϋποθέσεις σε παρόμοια εγχώρια υπόθεση.

2. Οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 αξιολογούνται σε κάθε υπόθεση από την αρχή έκδοσης.

3. Όταν μια αρχή εκτέλεσης έχει λόγους να πιστεύει ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1, μπορεί να συμβουλευθεί την αρχή έκδοσης σχετικά με τη σημασία της εκτέλεσης της ΕΕΕ. Μετά τη διαβούλευση αυτή η αρχή έκδοσης δύναται να ανακαλέσει την ΕΕΕ.»

8. Κατά το άρθρο 9 («Αναγνώριση και εκτέλεση»):

«1. Η αρχή εκτέλεσης αναγνωρίζει άνευ ετέρου ΕΕΕ διαβιβασθείσα κατά την παρούσα οδηγία και μεριμνά για την εκτέλεσή της κατά τον ίδιο τρόπο και διαδικασία ως εάν επρόκειτο για ερευνητικό μέτρο διαταχθέν από αρχή του κράτους εκτέλεσης εκτός αν η αρχή αυτή αποφασίζει να επικαλεσθεί ένα εκ των λόγων μη αναγνώρισης ή μη εκτέλεσης ή ένα εκ των λόγων αναβολής κατά την παρούσα οδηγία.

2. Η αρχή εκτέλεσης τηρεί τις διατυπώσεις και τις διαδικασίες που έχει ορίσει ρητώς η αρχή έκδοσης, εκτός εάν προβλέπεται άλλως στην παρούσα οδηγία και υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω διατυπώσεις και διαδικασίες δεν είναι αντίθετες προς τις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου του κράτους εκτέλεσης.

3. Όταν ΕΕΕ παραλαμβάνεται από αρχή εκτέλεσης και δεν έχει εκδοθεί ή επικυρωθεί από δικαστική αρχή, κατά το άρθρο 2 στοιχείο γ) η αρχή εκτέλεσης επιστρέφει την ΕΕΕ στο κράτος έκδοσης.

[…]»

Β. Η εθνική νομοθεσία

1. Zakon za Evropeyskata zapoved za razsledvane (νόμος περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας, στο εξής: ZEZR)

9. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, σημείο 1, προβλέπει ότι αρμόδια αρχή για την έκδοση ΕΕΕ είναι ο εισαγγελέας, στο στάδιο της προδικασίας της ποινικής δίκης, ή το αρμόδιο δικαστήριο, στο πλαίσιο της κύριας δικαστικής διαδικασίας.

2. Nakazatelno protsesualen kodeks (κώδικας ποινικής δικονομίας, στο εξής: NPK)

10. Το άρθρο 159a, με τίτλο «Διαβίβαση δεδομένων από επιχειρήσεις παροχής δικτύων και/ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών», ορίζει τα εξής:

«(1) Κατόπιν αιτήματος του δικαστηρίου στο πλαίσιο της δικαστικής διαδικασίας ή κατόπιν αιτιολογημένης εντολής δικαστή του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου, η οποία εκδόθηκε κατά το στάδιο της προδικασίας της ποινικής δίκης κατόπιν αιτήσεως του επιληφθέντος της υποθέσεως εισαγγελέα, οι επιχειρήσεις παροχής δικτύων και/ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών διαβιβάζουν τα παραχθέντα στο πλαίσιο της δραστηριότητάς τους δεδομένα, τα οποία είναι αναγκαία για:

1. την ανίχνευση και ταυτοποίηση της πηγής συνδέσεως,

2. την ταυτοποίηση της κατευθύνσεως της συνδέσεως,

3. την ταυτοποίηση της ημερομηνίας, της ώρας και της διάρκειας της συνδέσεως,

4. την ταυτοποίηση του είδους της συνδέσεως,

5. την ταυτοποίηση της ηλεκτρονικής τερματικής συσκευής επικοινωνίας του χρήστη ή του δηλωθέντος ως χρήστη,

6. τον καθορισμό των ονομασιών των κυψελωτών κυττάρων που χρησιμοποιήθηκαν.

(2) Τα δεδομένα της παραγράφου 1 συλλέγονται, αν αυτό είναι αναγκαίο για την έρευνα σοβαρών αξιόποινων πράξεων που τελέστηκαν εκ προθέσεως.

(3) Η αίτηση του επιληφθέντος της υποθέσεως εισαγγελέα κατά την παράγραφο 1 πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να περιέχει τα ακόλουθα:

1. στοιχεία για την αξιόποινη πράξη για την έρευνα της οποίας είναι αναγκαία η χρήση δεδομένων κινήσεως,

2. περιγραφή των περιστάσεων στις οποίες στηρίζεται η αίτηση,

3. στοιχεία για τα πρόσωπα ως προς τα οποία απαιτούνται τα δεδομένα κινήσεως,

4. το χρονικό διάστημα το οποίο πρέπει να καλύπτουν τα στοιχεία,

5. τις αρχές έρευνας στις οποίες πρέπει να διαβιβάζονται τα δεδομένα.

(4) Στην εντολή της παραγράφου 1 το δικαστήριο αναγράφει:

1. τα δεδομένα τα οποία αφορά το αίτημα δημοσιοποιήσεως,

2. το χρονικό διάστημα που πρέπει να καλύπτει η δημοσιοποίηση,

3. την ανακριτική αρχή στην οποία πρέπει να διαβιβασθούν τα δεδομένα.

(5) Το χρονικό διάστημα για το οποίο ζητείται η δημοσιοποίηση και η διαβίβαση των δεδομένων κατά την παράγραφο 1 δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι μήνες.

[…]»

II. Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και τα προδικαστικά ερωτήματα

11. Στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας κινηθείσας στη Βουλγαρία κατά του HP για χρηματοδότηση τρομοκρατικών δραστηριοτήτων, η εισαγγελική αρχή διαβίβασε τέσσερις ΕΕΕ, με πανομοιότυπο περιεχόμενο, για τη λήψη δεδομένων κινήσεως και θέσεως ηλεκτρονικών επικοινωνιών [3].

12. Οι τέσσερις ΕΕΕ εκδόθηκαν από τη βουλγαρική εισαγγελική αρχή, χωρίς τη σύμπραξη ή επικύρωση εκ μέρους δικαστή ή δικαστηρίου, και διαβιβάσθηκαν στις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές στη Γερμανία, την Αυστρία, το Βέλγιο και τη Σουηδία.

13. Οι εισαγγελίες των κρατών μελών αποδεκτών των ΕΕΕ προέβησαν στην εκτέλεσή τους χωρίς, με εξαίρεση την περίπτωση του Βελγίου, να μεσολαβήσει έγκριση ή επικύρωση εκ μέρους δικαστή ή δικαστηρίου.

14. Βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που συγκεντρώθηκαν, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν επίσης οι απαντήσεις στις ΕΕΕ, απαγγέλθηκε κατηγορία κατά του HP και πέντε άλλων προσώπων για χρηματοδότηση τρομοκρατικών πράξεων καθώς και για συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση για τη χρηματοδότηση τέτοιων πράξεων.

15. Το Spetsializiran nakazatelen sad (ειδικό ποινικό δικαστήριο, Βουλγαρία), το οποίο καλείται να εξετάσει τα αποδεικτικά στοιχεία που συνελέγησαν δυνάμει των ΕΕΕ, αμφιβάλλει για τη νομιμότητά τους, διότι, κατά το εθνικό δίκαιο, τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία μπορούσαν να ληφθούν στη Βουλγαρία μόνον κατόπιν δικαστικής εγκρίσεως.

[3] Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι επρόκειτο για δεδομένα κινήσεως και θέσεως, τα οποία ζητήθηκαν κατά «την αιτιολογική σκέψη 30 της οδηγίας 2014/41 […] και το άρθρο 159a, παράγραφος 1, του NPK».

16. Στο πλαίσιο αυτό, υποβάλλει στο Δικαστήριο τα εξής προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Συνάδει προς το άρθρο 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας 2014/41, καθώς και προς την αρχή της ισοδυναμίας, εθνική νομοθετική διάταξη […] κατά την οποία στο στάδιο της προδικασίας της ποινικής δίκης ο εισαγγελέας είναι η αρμόδια αρχή για την έκδοση [ΕΕΕ] σχετικά με τη διαβίβαση δεδομένων κινήσεως και θέσεως ως προς τις τηλεπικοινωνίες, ενώ σε παρόμοιες εγχώριες υποθέσεις η αρμόδια προς τούτο αρχή είναι ο δικαστής;

2) Αντικαθιστά η αναγνώριση μια τέτοιας [ΕΕΕ] από την αρμόδια αρχή του κράτους εκτελέσεως (εισαγγελέας ή ανακριτής) την εντολή από δικαστική αρχή, η οποία απαιτείται κατά το εθνικό δίκαιο του κράτους εκδόσεως;»

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

17. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου την 1η Οκτωβρίου 2019.

18. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ο HP, η Γερμανική και η Ουγγρική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή.

19. Το Δικαστήριο αποφάσισε τη μη διεξαγωγή επ' ακροατηρίου συζητήσεως, ζητώντας αντ' αυτού από τους μετέχοντες και τους παρεμβαίνοντες στη διαδικασία να τοποθετηθούν επί της επιρροής που ενδεχομένως ασκούν οι αποφάσεις της 8ης Δεκεμβρίου 2020[4] και της 2ας Μαρτίου 2021[5] επί της διαφοράς της κύριας δίκης.

20. Καθ' υπόδειξιν του Δικαστηρίου, οι παρούσες προτάσεις θα επικεντρωθούν μόνο στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα.

IV. Τα επιχειρήματα των διαδίκων

21. Ο HP υποστηρίζει ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, σημείο 1, του ZEZR δεν συνάδει προς το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2014/41, διότι δυνάμει της τελευταίας αυτής διατάξεως δεν μπορεί να αποκλεισθεί η αρμοδιότητα του δικαστή να διατάσσει την έκδοση πράξεων όπως οι διαλαμβανόμενες στη διάταξη περί παραπομπής. Επιπλέον, υπενθυμίζει ότι, κατά τη βουλγαρική νομοθεσία, οι πράξεις αυτές πρέπει να εκδίδονται από το αρμόδιο δικαστήριο. Επομένως, δυνάμει της ως άνω ρυθμίσεως, είναι παράνομος ο τρόπος με τον οποίο συνελέγησαν, στο πλαίσιο της διαδικασίας της κύριας δίκης, οι πληροφορίες σχετικά με τα δεδομένα κινήσεως.

22. Κατά τη Γερμανική Κυβέρνηση, την απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα δεν τη δίνει το άρθρο 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2014/41, αλλά το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β', της εν λόγω οδηγίας. Ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι το άρθρο 2, στοιχείο γ', επιτρέπει τον διαχωρισμό της αρμοδιότητας για τη λήψη συγκεκριμένου ερευνητικού μέτρου, αφενός, και της αρμοδιότητας έκδοσης ΕΕΕ, αφετέρου, το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεν επιτρέπει να υπόκειται η αίτηση για τη λήψη διασυνοριακού ερευνητικού μέτρου σε λιγότερο αυστηρές προϋποθέσεις από εκείνες που ισχύουν, δυνάμει του εθνικού δικαίου, για παρόμοια εγχώρια διαδικασία.

[4] Απόφαση Staatsanwaltschaft Wien (Πλαστές τραπεζικές εντολές μεταφοράς χρημάτων) (C-584/19, EU:C:2020:1002).

[5] Απόφαση Prokuratuur (Προϋποθέσεις πρόσβασης σε δεδομένα σχετιζόμενα με ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (C-746/18, EU:C:2021:152, στο εξής: απόφαση Prokuratuur).

23. Όπως υποστηρίζει η Γερμανική Κυβέρνηση, εφόσον, δυνάμει του εθνικού δικαίου του κράτους μέλους εκδόσεως, για τη λήψη συγκεκριμένων ερευνητικών μέτρων απαιτείται έγκριση από δικαστή, η ίδια προϋπόθεση θα πρέπει να ισχύει και όταν τα οικεία μέτρα πρόκειται να εκτελεσθούν σε άλλο κράτος μέλος.

24. Κατά την Ουγγρική Κυβέρνηση, η απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα συνδέεται με την τήρηση των προϋποθέσεων εκδόσεως που προβλέπονται στο άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β′, της οδηγίας 2014/41. Όπως υποστηρίζει, η αμοιβαία αναγνώριση επί της οποίας θεμελιώνεται η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις προϋποθέτει ότι η απόφαση του κράτους μέλους εκδόσεως λαμβάνεται από αρμόδια καθ' ύλην και κατά τόπον δικαστική ή άλλη αρχή.

25. Η Ουγγρική Κυβέρνηση συνάγει εξ αυτού ότι, στο πλαίσιο της οδηγίας 2014/41, μία από τις προϋποθέσεις εκδόσεως ΕΕΕ συνίσταται στον έλεγχο του μέτρου το οποίο αφορά η εντολή από την αρχή που θα ήταν αρμόδια για την έκδοσή της σε εθνικό επίπεδο. Σε αντίθετη περίπτωση, τα ερευνητικά μέτρα που πρόκειται να διεξαχθούν σε άλλο κράτος μέλος θα απαιτείτο να συγκεντρώνουν λιγότερες εγγυήσεις από εκείνες που απαιτούνται όσον αφορά αντίστοιχα μέτρα που πρόκειται να εκτελεσθούν στο κράτος εκδόσεως.

26. Η Επιτροπή φρονεί ότι οι αμφιβολίες του αιτούντος δικαστηρίου αφορούν δύο διαφορετικά ζητήματα: την αρμόδια για την έκδοση ΕΕΕ αρχή (άρθρο 2, στοιχείο γ′, της οδηγίας 2014/41), αφενός, και τις προϋποθέσεις εκδόσεώς της (άρθρο 6 της ίδιας οδηγίας), αφετέρου.

27. Υπογραμμίζει ότι η απαίτηση περί υπάρξεως αρμοδιότητας «στη συγκεκριμένη υπόθεση» (άρθρο 2, στοιχείο γ′, της οδηγίας 2014/41) συνεπάγεται ότι η αρχή εκδόσεως πρέπει να διαδραματίζει θεσμικό ρόλο στο πλαίσιο της αρχικής ποινικής διαδικασίας. Εντούτοις, το δίκαιο της Ένωσης δεν διευκρινίζει αν η εν λόγω αρχή πρέπει να είναι αρμόδια για το σύνολο της διαδικασίας ή αν αρκεί η εμπλοκή της να αφορά αποκλειστικά το συγκεκριμένο ερευνητικό μέτρο: συναφώς, η οδηγία 2014/41 παρέχει στα κράτη μέλη περιθώριο ευελιξίας.

28. Ως εκ τούτου, κατά την Επιτροπή, την απάντηση στο υποβληθέν ερώτημα τη δίνει το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β′, της οδηγίας 2014/41. Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, αν για το οικείο μέτρο απαιτείται, σε εθνικό επίπεδο, η σύμπραξη δικαστή (όπως συμβαίνει στη Βουλγαρία), η εκτέλεση του μέτρου σε άλλο κράτος μέλος μέσω ΕΕΕ προϋποθέτει ότι και η εν λόγω ΕΕΕ θα εκδοθεί από δικαιοδοτικό όργανο.

V. Ανάλυση

A. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

29. Το Δικαστήριο εξέδωσε προσφάτως δύο αποφάσεις (την απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2020[6] και την απόφαση Prokuratuur) επί των συνεπειών των οποίων στην υπό κρίση υπόθεση τοποθετήθηκαν τόσο οι μετέχοντες στην παρούσα προδικαστική διαδικασία όσο και οι παρεμβαίνοντες σε αυτή.

[6] Απόφαση Staatsanwaltschaft Wien (Πλαστές τραπεζικές εντολές μεταφοράς χρημάτων) (C-584/19, EU:C:2020:1002).

30. Μολονότι τα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου δεν αφορούν άμεσα το εριζόμενο ζήτημα των ως άνω δύο αποφάσεων, εντούτοις το Δικαστήριο ουδόλως κωλύεται να παράσχει στο αιτούν δικαστήριο κατευθύνσεις, βάσει της δικογραφίας και των παρατηρήσεων που κατατέθηκαν ενώπιόν του, ως προς σημεία μη συμπεριλαμβανόμενα στη διάταξη περί παραπομπής, εφόσον το κρίνει αναγκαίο για τη βελτίωση της συνεργασίας του με το αιτούν δικαστήριο.

31. Με την απόφαση της 8ης Δεκεμβρίου 2020 ήρθησαν οι αμφιβολίες ως προς τη δυνατότητα της εισαγγελικής αρχής να εκδίδει ΕΕΕ ακόμη και όταν η εν λόγω αρχή δεν απολαύει πλήρους ανεξαρτησίας έναντι της εκτελεστικής εξουσίας[7].

32. Επομένως, ανεξαρτήτως της ακριβούς θεσμικής θέσεως της βουλγαρικής εισαγγελικής αρχής στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου, η νομιμοποίησή της για την έκδοση ΕΕΕ δεν προσκρούει, κατ' αρχήν, στην οδηγία 2014/41.

33. Η απόφαση Prokuratuur, μολονότι δεν αφορούσε ευθέως ΕΕΕ, αλλά αμιγώς εθνικό μέτρο έρευνας άνευ διασυνοριακής διαστάσεως (δυνάμει του οποίου η εισαγγελική αρχή κράτους μέλους διέταξε τη συγκέντρωση των δεδομένων κινήσεως και θέσεως σχετικά με ορισμένες ηλεκτρονικές επικοινωνίες), ασκεί ιδιαίτερη επιρροή στην υπό κρίση υπόθεση.

34. Με την εν λόγω απόφαση, το Δικαστήριο έκρινε ότι η οδηγία 2002/58/ΕΚ[8], σε συνδυασμό με τα άρθρα 7, 8 και 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία απονέμει στην εισαγγελική αρχή, της οποίας η αποστολή είναι να διευθύνει τη διαδικασία ανάκρισης ποινικών αδικημάτων και να ενεργεί, ενδεχομένως, ως κατηγορούσα αρχή στο πλαίσιο μεταγενέστερης διαδικασίας, αρμοδιότητα να επιτρέπει την πρόσβαση δημόσιας αρχής σε δεδομένα κίνησης και σε δεδομένα θέσης για τους σκοπούς της ανακριτικής διαδικασίας».

35. Συναφώς, το σκεπτικό του Δικαστηρίου περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τις εξής σκέψεις:

– «[Ε]ίναι ουσιώδες η πρόσβαση των αρμόδιων εθνικών αρχών στα διατηρούμενα δεδομένα να υπόκειται σε προηγούμενο έλεγχο είτε από δικαστήριο είτε από ανεξάρτητη διοικητική αρχή και η απόφαση του δικαστηρίου ή της ανεξάρτητης διοικητικής αρχής να εκδίδεται κατόπιν αιτιολογημένου αιτήματος των προαναφερθεισών αρχών το οποίο υποβάλλεται στο πλαίσιο διαδικασιών πρόληψης, διαπίστωσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων.»[9]

– «Ο προηγούμενος έλεγχος απαιτεί, μεταξύ άλλων, όπως σημείωσε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 105 των προτάσεών του, το δικαστήριο ή η οντότητα που είναι επιφορτισμένη με τη διενέργεια του εν λόγω προηγούμενου ελέγχου να διαθέτει όλες τις αρμοδιότητες και να παρέχει όλες τις αναγκαίες εγγυήσεις ώστε να διασφαλίζεται ο συγκερασμός των επίμαχων εμπλεκομένων συμφερόντων και δικαιωμάτων. Όσον αφορά

[7] Απόφαση Staatsanwaltschaft Wien (Πλαστές τραπεζικές εντολές μεταφοράς χρημάτων) (C-584/19, EU:C:2020:1002, σκέψη 75 και διατακτικό): «[Κ]ατ' ορθήν ερμηνεία του άρθρου 1, παράγραφος 1, και του άρθρου 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2014/41, εμπίπτουν στις έννοιες της "δικαστικής αρχής" και της "αρχής έκδοσης", κατά τις διατάξεις αυτές, ο εισαγγελέας κράτους μέλους ή, γενικότερα, η εισαγγελία κράτους μέλους, ανεξαρτήτως της σχέσεως νομικής εξαρτήσεως που θα μπορούσε να υφίσταται μεταξύ του εισαγγελέα ή της εισαγγελίας και της εκτελεστικής εξουσίας του εν λόγω κράτους μέλους και ανεξαρτήτως του κινδύνου στον οποίο εκτίθεται ο εισαγγελέας ή η εισαγγελία να υπόκειται, άμεσα ή έμμεσα, σε εντολές ή οδηγίες παρεχόμενες ως προς συγκεκριμένη υπόθεση από την εκτελεστική εξουσία στο πλαίσιο διαδικασίας έκδοσης [ΕΕΕ]».

[8] Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ 2002, L 201, σ. 37), όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2009/136/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 337, σ. 11).

[9] Απόφαση Prokuratuur (σκέψη 51).

ειδικότερα την ποινική έρευνα, ο έλεγχος αυτός απαιτεί να είναι σε θέση το εν λόγω δικαστήριο ή η εν λόγω οντότητα να διασφαλίσει δίκαιη ισορροπία μεταξύ, αφενός, των συμφερόντων που συνδέονται με τις ανάγκες της διερεύνησης αξιόποινων πράξεων στο πλαίσιο της καταπολέμησης του εγκλήματος και, αφετέρου, των θεμελιωδών δικαιωμάτων του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των προσώπων των οποίων τα δεδομένα αφορά η πρόσβαση.» [10]

– «Ειδικότερα, στον ποινικό τομέα, η απαίτηση περί ανεξαρτησίας συνεπάγεται, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 126 των προτάσεών του, ότι η αρχή η οποία είναι επιφορτισμένη με αυτόν τον προηγούμενο έλεγχο, αφενός, δεν εμπλέκεται στη διεξαγωγή της συγκεκριμένης ποινικής έρευνας και, αφετέρου, έχει ουδέτερη θέση έναντι των μετεχόντων στην ποινική δίκη.» [11]

– «Τούτο δεν συμβαίνει στην περίπτωση εισαγγελικής αρχής η οποία διευθύνει την ποινική έρευνα και ενεργεί, ενδεχομένως, ως κατηγορούσα αρχή. Πράγματι, η εισαγγελική αρχή έχει ως αποστολή όχι να επιλύσει μια διαφορά με πλήρη ανεξαρτησία γνώμης, αλλά να την εισαγάγει, ενδεχομένως, στο αρμόδιο δικαστήριο, μετέχουσα στην ποινική δίκη ως κατηγορούσα αρχή.» [12]

– «Το γεγονός ότι ο εισαγγελέας υποχρεούται, σύμφωνα με τους κανόνες που διέπουν τις αρμοδιότητες και την ιδιότητά του, να διερευνά τις επιβαρυντικές και ελαφρυντικές περιστάσεις, να εγγυάται τη νομιμότητα της ανακριτικής διαδικασίας και να ενεργεί αποκλειστικά σύμφωνα με τον νόμο και τη συνείδησή του δεν αρκεί για να του προσδώσει την ιδιότητα του τρίτου σε σχέση με τα επίμαχα συμφέροντα κατά την έννοια που περιγράφεται στη σκέψη 52 της παρούσας απόφασης.» [13]

36. Εν ολίγοις, το Δικαστήριο δεν αναγνωρίζει στην εισαγγελική αρχή την ιδιότητα του αμερόληπτου τρίτου όταν η τελευταία ασκεί, αφενός, ανακριτικά καθήκοντα και, αφετέρου, την ποινική δίωξη στο πλαίσιο μεταγενέστερης διαδικασίας. Επομένως, δεν μπορεί να της απονεμηθεί η αρμοδιότητα εγκρίσεως της προσβάσεως στα δεδομένα κινήσεως και θέσεως που έχουν στην κατοχή τους οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

37. Η ερμηνεία της οδηγίας 2014/41 δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς να ληφθεί υπόψη η απόφαση Prokuratuur.

38. Στην αιτιολογική σκέψη 30 της οδηγίας 2014/41 αναγνωρίζεται ο παρεμβατικός χαρακτήρας της παρακολουθήσεως των ηλεκτρονικών επικοινωνιών όσον αφορά την ιδιωτική ζωή. Αυτός ακριβώς είναι ο λόγος για τον οποίο πολλά κράτη μέλη εξαρτούν το ερευνητικό αυτό μέτρο από την προηγούμενη έγκριση από δικαστή ή δικαστήριο, αποκλειομένων άλλων αρχών, μεταξύ των οποίων και η εισαγγελική αρχή.

39. Ωστόσο, όπως θα εκθέσω λεπτομερέστερα κατωτέρω, το άρθρο 6 της οδηγίας 2014/41 ορίζει ότι η αρχή εκδόσεως μπορεί να εκδώσει ΕΕΕ μόνον όταν το ερευνητικό μέτρο που προβλέπεται στην εν λόγω εντολή θα μπορούσε να έχει διαταχθεί υπό τις ίδιες προϋποθέσεις σε παρόμοια εγχώρια υπόθεση.

[10] Όπ.π. (σκέψη 52).

[11] Όπ.π. (σκέψη 54).

[12] Όπ.π. (σκέψη 55).

[13] Όπ.π. (σκέψη 56).

40. Στην προϋπόθεση αυτή θα πρέπει τώρα να προστεθεί η προϋπόθεση που απορρέει από την απόφαση Prokuratuur για τις περιπτώσεις στις οποίες ισχύουν σωρευτικώς τα εξής: α) οι αρχές εκδόσεως ΕΕΕ υπάγονται σε εισαγγελική αρχή η οποία ενεργεί υπό την προαναφερθείσα διπλή ιδιότητα (έχοντας αρμοδιότητα τόσο για τη διεύθυνση των ερευνών όσο και για την άσκηση, μεταγενέστερα, της ποινικής διώξεως) και β) η ΕΕΕ περιλαμβάνει μέτρο παρακολουθήσεως ηλεκτρονικών επικοινωνιών με συνέπειες αντίστοιχες του μέτρου που αποτέλεσε αντικείμενο της εν λόγω αποφάσεως.

41. Στις περιπτώσεις αυτές, η ΕΕΕ δεν θα μπορεί να εκδοθεί από την εισαγγελική αρχή, ακόμη και αν η νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους επιτρέπει στην εν λόγω αρχή να διατάσσει η ίδια, χωρίς να προηγείται δικαστικός εν στενή εννοία έλεγχος, το μέτρο της παρακολουθήσεως των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Β. Εκτίμηση

42. Το αιτούν δικαστήριο ζητεί την ερμηνεία του όρου «αρμοδιότητα», που χρησιμοποιείται σε καθένα από τα δύο σημεία του άρθρου 2, στοιχείο γ′, της οδηγίας 2014/41.

43. Στο εν λόγω στοιχείο η «αρχή εκδόσεως» μιας ΕΕΕ ορίζεται από δύο οπτικές γωνίες:

– Στο σημείο i, η έννοια αναφέρεται σε «δικαστ[ή], δικαστήριο, ανακριτ[ή] ή εισαγγελέ[α] *με αρμοδιότητα στη συγκεκριμένη υπόθεση*» [14].

– Στο σημείο ii, η εν λόγω έννοια διευρύνεται και αφορά περαιτέρω «κάθε άλλη *αρμόδια* αρχή *ορισθείσα από το κράτος έκδοσης* η οποία στη συγκεκριμένη περίπτωση ενεργεί ως ανακριτική αρχή σε ποινικές διαδικασίες, *αρμοδία να διατάσσει τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο*» [15].

44. Κατά το αιτούν δικαστήριο:

– Αν θεωρηθεί ότι ο όρος «αρμοδιότητα» έχει την ίδια έννοια σε αμφότερα τα σημεία, ο καθορισμός της αρμόδιας για την έκδοση ΕΕΕ αρχής θα εναπόκειται, δυνάμει της οδηγίας 2014/41, στο εθνικό δίκαιο.

– Δυνάμει της ως άνω κατανομής αρμοδιοτήτων, η Βουλγαρία, με το άρθρο 5, παράγραφος 1, σημείο 1, του ZEZR, έχει απονείμει στην εισαγγελική αρχή γενική αρμοδιότητα για την έκδοση ΕΕΕ, ανεξαρτήτως του αντικειμένου της τελευταίας.

– Δεδομένου ότι, κατά το βουλγαρικό δίκαιο, η συγκέντρωση ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων σε εθνικές ποινικές διαδικασίες μπορεί να διαταχθεί μόνον από δικαστή, ο ZEZR ενδέχεται να παραβιάζει τις αρχές της ισοδυναμίας και της ίσης μεταχειρίσεως: σε συγκεκριμένες αμιγώς εγχώριες υποθέσεις ο πολίτης απολαύει της εγγυήσεως που παρέχει η σύμπραξη δικαστή, την οποία ωστόσο στερείται όταν τα αποδεικτικά στοιχεία λαμβάνονται μέσω ΕΕΕ.

[14] Η υπογράμμιση δική μου.

[15] Η υπογράμμιση δική μου.

45. Μπορώ να δεχθώ ότι, κατ' αρχήν, ο όρος «αρμοδιότητα» έχει το ίδιο περιεχόμενο και στα δύο σημεία του άρθρου 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2014/41. Αμφότερα αφορούν την εξουσία που παρέχεται σε μια αρχή να ασκεί, στο πλαίσιο ποινικής δίκης, τις αρμοδιότητες που της απονέμονται από τη νομοθεσία.

46. Το στοιχείο ως προς το οποίο διαφοροποιούνται τα σημεία i και ii του άρθρου 2, στοιχείο γ', της οδηγίας 2014/41 δεν είναι, στην πραγματικότητα (ή πάντως όχι άμεσα), η *αρμοδιότητα* όσον αφορά «[τ]η συγκεκριμένη περίπτωση», αλλά η *αρχή* που την ασκεί σε καθεμιά από τις δύο περιπτώσεις.

47. Πράγματι, η ουσιαστική διαφορά μεταξύ των ως άνω δύο σημείων έγκειται στο γεγονός ότι έκαστο εξ αυτών αφορά κατηγορίες «αρχών εκδόσεως» οι οποίες δεν ταυτίζονται: τις *δικαστικές* αρχές, αφενός (σημείο i), και τις *μη δικαστικές* αρχές, αφετέρου (σημείο ii)[16], αμφότερες δε είναι *αρμόδιες* να ασκούν τις αντίστοιχες εξουσίες τους στο πλαίσιο των ποινικών διαδικασιών:

– Το σημείο i ορίζει ως «αρχή εκδόσεως» μιας ΕΕΕ τις «δικαστικές αρχές» οι οποίες ενεργούν, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, στο πλαίσιο συγκεκριμένης ποινικής διαδικασίας.

– Το σημείο ii απονέμει την ιδιότητα της «αρχής εκδόσεως» μιας ΕΕΕ σε «κάθε άλλη αρμόδια αρχή […] στη συγκεκριμένη περίπτωση». Η *άλλη* αυτή αρχή δεν θα είναι, βεβαίως, «δικαστική» αρχή, η δε ΕΕΕ την οποία εκδίδει θα μπορεί να διαβιβασθεί στο κράτος εκτελέσεως μόνον κατόπιν επικυρώσεως από δικαστή, δικαστήριο ή εισαγγελέα.

48. Η «άλλη […] αρχή» που αναφέρεται στο σημείο ii πρέπει να έχει, δυνάμει του εθνικού δικαίου, την αρμοδιότητα να ενεργεί «ως ανακριτική αρχή σε ποινικές διαδικασίες» και να «διατάσσει τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων». Ήτοι, να μπορεί να ασκεί, στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών, τις *αρμοδιότητες* που έχουν ορισμένες διοικητικές αρχές (όπως, για παράδειγμα, οι αστυνομικές αρχές) οσάκις αυτό προβλέπεται ρητώς από τους οικείους κανόνες.

49. Επομένως, στο άρθρο 2, στοιχείο γ', σημεία i και ii, της οδηγίας 2014/41 η έννοια της *αρμοδιότητας* χρησιμοποιείται υπό ενιαία σημασία (ως δέσμη εξουσιών απονεμομένων σε δημόσιο φορέα) με σκοπό να πραγματοποιηθεί σαφής διαχωρισμός μεταξύ των *ιδίων αρμοδιοτήτων* που έχουν οι διάφορες αρχές τις οποίες αφορά καθένα εκ των ως άνω σημείων. Αναλόγως του ποιες είναι οι κρίσιμες, κατά περίπτωση, αρμοδιότητες, η έκδοση ΕΕΕ υπόκειται σε διαφορετικές προϋποθέσεις.

50. Δεν χωρεί αμφιβολία ότι ο *αρμόδιος* στο πλαίσιο συγκεκριμένης ποινικής διαδικασίας εισαγγελέας μπορεί να είναι «αρχή εκδόσεως» οποιασδήποτε ΕΕΕ κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο γ', σημείο i, της οδηγίας 2014/41.

51. Αντίστοιχα, και σύμφωνα με το σημείο ii του εν λόγω άρθρου 2, στοιχείο γ', «αρχή εκδόσεως» μπορεί επίσης να είναι και μη δικαστική αρχή η οποία, δυνάμει του εθνικού δικαίου, όπως ήδη επεσήμανα, διαθέτει αρμοδιότητες ανακριτικής αρχής σε ποινικές διαδικασίες ή αναγνωρίζεται ως αρμόδια να διατάσσει τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων.

[16] Όπως και στις προτάσεις στην υπόθεση Staatsanwaltschaft Wien (Πλαστές τραπεζικές εντολές μεταφοράς χρημάτων) (C-584/19, EU:C:2020:587, σημείο 32 (υποσημείωση 16), στο εξής: προτάσεις Staatsanwaltschaft), χρησιμοποιώ τους επιθετικούς προσδιορισμούς «δικαστικές» και «μη δικαστικές» χάριν απλουστεύσεως, καθόσον, κατ' ουσίαν, αντιστοιχούν στη φύση των θεσμών που εμπίπτουν στη μια και την άλλη κατηγορία.

52. Εντούτοις, η ιδιότητα και μόνον της «αρχής εκδόσεως» δεν αρκεί ώστε να δύνανται τα όργανα που διαθέτουν την εν λόγω ιδιότητα να εκδώσουν συγκεκριμένη ΕΕΕ και να τη διαβιβάσουν στο κράτος εκτελέσεως. Καθίσταται και εδώ αναγκαία η διάκριση μεταξύ των δικαστικών και των μη δικαστικών αρχών στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 2, στοιχείο γ′, της οδηγίας 2014/41.

53. Όπως έχω επισημάνει στο παρελθόν [17], «καίτοι αναγνωρίζει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να ορίσουν τις [(μη δικαστικές)] αρχές που είναι αρμόδιες να διεξάγουν ανακρίσεις σε ποινικές υποθέσεις και να διατάσσουν τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων, το άρθρο 2, στοιχείο γ′, σημείο ii), της οδηγίας 2014/41 δεν παρέχει στις ούτως ορισθείσες αρχές άλλο καθήκον πλην εκείνου που περιορίζεται στην *απόφαση έκδοσης* ΕΕΕ η οποία, "*προτού διαβιβαστεί* στην αρχή εκτέλεσης, […] επικυρώνεται". Συγκεκριμένα, επικυρώνεται από δικαστήριο, δικαστή ή εισαγγελέα» [18].

54. Με άλλα λόγια, το εθνικό δίκαιο μπορεί να απονείμει σε μη δικαστική αρχή η οποία είναι αρμόδια να διατάσσει τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων τη γενική ιδιότητα της «αρχής εκδόσεως» μιας ΕΕΕ. Ωστόσο, η ΕΕΕ την οποία εκδίδει η εν λόγω αρχή μπορεί να διαβιβασθεί στο κράτος μέλος εκτελέσεως μόνον εφόσον προηγηθεί επικύρωση από δικαστική αρχή.

55. Στην περίπτωση δικαστικής αρχής –είτε πρόκειται για δικαστή είτε για εισαγγελέα–, η οδηγία 2014/41 δεν επιβάλλει την *επικύρωση* από τρίτον της αποφάσεως εκδόσεως κάθε συγκεκριμένης ΕΕΕ, αλλά εξαρτά την τελευταία από δύο προϋποθέσεις, την τήρηση των οποίων οφείλει να εξακριβώσει ο δικαστής ή ο εισαγγελέας που πρόκειται να την εκδώσει.

56. Συγκεκριμένα, το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 2014/41, με τίτλο «Προϋποθέσεις έκδοσης και διαβίβασης ΕΕΕ», προβλέπει ότι η αρχή εκδόσεως δεν μπορεί να εκδώσει ΕΕΕ παρά μόνον εφόσον πληρούνται οι εξής δύο προϋποθέσεις:

– Πρώτον, η έκδοση της ΕΕΕ να είναι «απαραίτητη και αναλογική» [19], επιπλέον δε να λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα του υπόπτου ή του κατηγορουμένου (άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο α′).

– Δεύτερον, το αντικείμενό της να είναι μέτρο το οποίο μπορεί «να είχ[ε] διαταχθεί υπό τις ίδιες προϋποθέσεις σε παρόμοια εγχώρια υπόθεση» (άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β′).

57. Εν προκειμένω, μας ενδιαφέρει ιδιαιτέρως η δεύτερη αυτή προϋπόθεση. Η οδηγία 2014/41 καθιερώνει ορισμένο *παραλληλισμό* καθόσον εξαρτά την έκδοση ΕΕΕ από τις προϋποθέσεις που προβλέπονται δυνάμει του εθνικού δικαίου για τη λήψη ισοδύναμου μέτρου.

58. Οι προϋποθέσεις αυτές αφορούν, κατά τη γνώμη μου, τους κανόνες εκτιμήσεως της σκοπιμότητας και διαμορφώσεως της διαδικασίας, όπως προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο, αλλά επίσης, και ιδίως, την *αρμοδιότητα* που απονέμει το εν λόγω δίκαιο όσον αφορά τη λήψη, σε εθνικό επίπεδο, μέτρου ισοδύναμου με εκείνο που πρόκειται να εκτελεσθεί μέσω της ΕΕΕ.

[17] Προτάσεις στην υπόθεση Finanzamt für Steuerstrafsachen und Steuerfahndung (C-66/20, EU:C:2021:200).

[18] Όπ.π. (σημείο 75). Η υπογράμμιση δική μου.

[19] Ο «απαραίτητος» και «αναλογικός» χαρακτήρας αξιολογείται σε συνάρτηση με τους σκοπούς των διαδικασιών που προβλέπονται στο άρθρο 4 της οδηγίας 2014/41. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγεται κάθε «ποινική διαδικασία που κινείται από δικαστική αρχή ή μπορεί να κινηθεί ενώπιόν της για ποινικό αδίκημα βάσει της νομοθεσίας του κράτους έκδοσης» (στοιχείο α′ του προαναφερθέντος άρθρου 4).

59. Αν, μεταξύ των λοιπών προϋποθέσεων που απαιτούνται όσον αφορά παρόμοια εγχώρια υπόθεση, το δίκαιο του κράτους εκδόσεως προβλέπει ότι *αρμόδιος* για τη λήψη συγκεκριμένου ερευνητικού μέτρου είναι μόνο δικαστής ή δικαστήριο, το εν λόγω μέτρο θα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ΕΕΕ μόνον εφόσον η τελευταία εκδοθεί από δικαιοδοτικό όργανο [20].

60. Συναφώς, το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β′, της οδηγίας 2014/41 οριοθετεί την «αρμοδιότητα» στην οποία αναφέρεται το άρθρο 2, στοιχείο γ′, σημείο i, της εν λόγω οδηγίας.

61. Από τον συνδυασμό των δύο αυτών διατάξεων προκύπτει ότι η *δικαστική αρχή* (δικαστής ή εισαγγελέας) «*με αρμοδιότητα* στη συγκεκριμένη υπόθεση», στην οποία παραπέμπει το άρθρο 2, στοιχείο γ′, σημείο i, της οδηγίας 2014/41, είναι εκείνη η οποία έχει την εξουσία, δυνάμει του εθνικού δικαίου, να διατάξει, σε μια αμιγώς εγχώρια υπόθεση, μέτρο ίδιο με εκείνο που αποτελεί αντικείμενο της ΕΕΕ της οποίας η έκδοση αμφισβητείται.

62. Με άλλα λόγια, η αρμοδιότητα εκδόσεως ΕΕΕ αντιστοιχεί επακριβώς με εκείνη που απαιτείται για την έκδοση, δυνάμει του εθνικού δικαίου, εντολής παρόμοιας φύσεως και περιεχομένου στο πλαίσιο μιας αυστηρώς εγχώριας διαδικασίας.

63. Επομένως, η «αρμοδιότητα» του άρθρου 2, στοιχείο γ′, σημείο i, της οδηγίας 2014/41 υποδιαιρείται: α) στην αρμοδιότητα συμπράξεως σε ποινική διαδικασία, αφενός, και β) στην αρμοδιότητα λήψεως συγκεκριμένου μέτρου στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, αφετέρου.

64. Μολονότι το καθεστώς των ευρωπαϊκών ενταλμάτων συλλήψεως (στο εξής: ΕΕΣ) [21] και αυτό των ΕΕΕ διαφέρουν, το δεύτερο τούτο νομικό μέσο δεν επιτρέπει ούτε αυτό την εκ μέρους της εισαγγελικής αρχής διενέργεια, σε διασυνοριακό επίπεδο, πράξεων τις οποίες η εν λόγω αρχή δεν δύναται να διενεργεί σε εθνικό επίπεδο [22].

65. Στην υπό κρίση υπόθεση, οι εκδοθείσες από τη βουλγαρική εισαγγελική αρχή ΕΕΕ αφορούσαν τη λήψη μέτρων τα οποία, σε αμιγώς εγχώρια υπόθεση, διατάσσονται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, μόνον από δικαστή ή δικαστήριο. Ειδικότερα, όπως προαναφέρθηκε, επρόκειτο για τέσσερις ΕΕΕ σχετικά με τη διαβίβαση δεδομένων κινήσεως και θέσεως ορισμένων ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

66. Η βουλγαρική ρύθμιση η οποία, στο πλαίσιο αυτό, απονέμει αποκλειστικά σε δικαστή (και όχι στην εισαγγελική αρχή) την εξουσία λήψεως της αποφάσεως περί εντολής προς φορέα τηλεπικοινωνιών να παράσχει πρόσβαση στα δεδομένα κινήσεως και θέσεως των ηλεκτρονικών επικοινωνιών είναι απολύτως συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης.

[20] Κατά τα λοιπά, η αιτιολογική σκέψη 30 της οδηγίας 2014/41 διαλαμβάνει ότι, όσον αφορά το κράτος εκτελέσεως, η παρακολούθηση ηλεκτρονικών επικοινωνιών χαρακτηρίζεται, «ανάλογα με τη νομοθεσία του κράτους εκτέλεσης, ως παρεμβατικό ερευνητικό μέτρο».

[21] Απόφαση-πλαίσιο 2002/584/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2002, L 190, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 81, σ. 24).

[22] Εξέτασα τις διαφορές μεταξύ του νομικού καθεστώτος των ΕΕΣ και εκείνου των ΕΕΕ στις προτάσεις Staatsanwaltschaft (σημεία 46 έως 65). Υποστήριξα ότι η εισαγγελική αρχή δεν μπορούσε «να επικυρώσει [ως προαπαιτούμενο για την έκδοση ΕΕΕ] ένα αστυνομικό ένταλμα οι όροι και τα αποτελέσματα του οποίου έβαιναν πέραν εκείνων που ισχύουν για τα εντάλματα που η ίδια δύναται να εκδώσει» [προτάσεις στις υποθέσεις OG (Εισαγγελία του Lübeck) και PI (Εισαγγελία του Zwickau) (C-508/18 και C-82/19 PPU, EU:C:2019:337, σημείο 54)]. Θα ήταν, πράγματι, παράδοξο «να αποκλείεται το έλασσον (έκδοση εθνικού εντάλματος συλλήψεως για μικρό χρονικό διάστημα) και να επιτρέπεται το μείζον (έκδοση ΕΕΣ που μπορεί να οδηγήσει σε πολύ πιο παρατεταμένη κράτηση)» (όπ.π., σημείο 76). Εξίσου παράδοξο θα ήταν, κατά τη γνώμη μου, το να μπορεί η εισαγγελική αρχή per se να ζητήσει σε άλλο κράτος μέλος τη λήψη αποδεικτικών στοιχείων όταν για τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία θα ήταν, εντός του δικού της κράτους, αναγκαία η έγκριση εκ μέρους δικαιοδοτικού οργάνου.

67. Όσον αφορά τις αρμοδιότητες της εισαγγελικής αρχής σχετικά με το συγκεκριμένο αυτό ερευνητικό μέτρο, η απόφαση Prokuratuur συνιστά επιβεβαίωση, εν ανάγκη, της καταλληλότητας της οικείας ρυθμίσεως.

68. Εν ολίγοις, η βουλγαρική εισαγγελική αρχή δεν δύναται να εκδώσει και να διαβιβάσει ΕΕΕ σε άλλο κράτος μέλος για τη λήψη αποδεικτικών στοιχείων εφόσον στη Βουλγαρία αποκλειστικά αρμόδιο προς τούτο θα ήταν ένα δικαιοδοτικό όργανο. Η εν λόγω εισαγγελική αρχή δεν έχει την «αρμοδιότητα» η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 2, στοιχείο γ′, σημείο i, της οδηγίας 2014/41, σε συνδυασμό με το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β′, της ίδιας οδηγίας, αποτελεί προϋπόθεση για την αναγνώρισή της ως «αρχής εκδόσεως» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

VI. Πρόταση

69. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα του Spetsializiran nakazatelen sad (ειδικού ποινικού δικαστηρίου, Βουλγαρία) ως εξής:

«Το άρθρο 2, στοιχείο γ′, σημείο i, σε συνδυασμό με το άρθρο 6, παράγραφος 1, στοιχείο β′, της οδηγίας 2014/41/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, περί της ευρωπαϊκής εντολής έρευνας σε ποινικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι η εισαγγελική αρχή κράτους μέλους δεν δύναται να εκδώσει ευρωπαϊκή εντολή έρευνας για την απόκτηση δεδομένων κινήσεως και θέσεως ηλεκτρονικών επικοινωνιών όταν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους, σε παρόμοια εγχώρια υπόθεση, αποκλειστικά αρμόδιος να διατάξει τη λήψη των συγκεκριμένων αποδεικτικών στοιχείων είναι δικαστής ή δικαστήριο.»